

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

IV Всеукраїнської науково-практичної конференції
з нагоди Дня працівника сільського господарства в Україні
«СУЧАСНА НАУКА: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»

*IV Всеукраїнська науково - практична
конференція з нагоди Дня працівника
сільського господарства в Україні*

УДК 001:63(06)

Сучасна наука: стан та перспективи розвитку. Збірник наукових праць IV Всеукраїнської науково-практичної конференції з нагоди Дня працівника сільського господарства в Україні, 14 листопада 2025 р. м. Кропивницький, Україна. С. 82.

Редакційна колегія:

АВЕРЧЕВ Олександр Володимирович, професор, доктор с-г. наук,
завідувач кафедри землеробства,
Херсонський державний аграрно-економічний університет

ЛАВРЕНКО Сергій Олегович, проректор з наукової роботи
та міжнародної діяльності, кандидат сільськогосподарських наук,
доцент кафедри землеробства,
Херсонський державний аграрно-економічний університет

НІКІТЕНКО Марія Петрівна, доктор філософії з агрономії,
в.о. доцента кафедри землеробства
Херсонський державний аграрно-економічний університет

Відповідальна за випуск:

НІКІТЕНКО Марія Петрівна, доктор філософії з агрономії,
в.о. доцента кафедри землеробства
Херсонський державний аграрно-економічний університет

Програмні кейси конференції:

- КЕЙС 1.** Сучасні агротехнології в рослинництві, овочівництві та садівництві.
- КЕЙС 2.** Перспективні технології у ветеринарії, виробництві і переробці продукції тваринництва та аквакультури.
- КЕЙС 3.** Тенденції раціонального природокористування та збереження земельних ресурсів.
- КЕЙС 4.** Сучасні досягнення інженерних наук у будівництві та електрифікації виробничих підприємств.
- КЕЙС 5.** Тенденції розвитку харчового виробництва та індустрії готельно-ресторанної справи.
- КЕЙС 6.** Розвиток підприємництва, менеджменту та ІТ-технологій в аграрному виробництві.

У матеріалах конференції висвітлено сучасні науково-практичні технології та досягнення агрономічних, економічних, природничих, екологічних, іхтіологічних, технологічних наук. Для здобувачів вищої освіти, аспірантів, викладачів, наукових співробітників, фахівців сільськогосподарських підприємств результати наукового пошуку можуть бути використані для визначення пріоритетних напрямів подальших досліджень, формування нових наукових ідей.

Матеріали конференції з подальшим доопрацюванням (за необхідністю) можуть бути опубліковані у фахових виданнях Херсонського державного аграрно-економічного університету «Таврійський науковий вісник. Серія: Сільськогосподарські науки», «Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка», «Таврійський науковий вісник. Серія: Технічні науки» та «Водні біоресурси та аквакультура», які внесені до переліку фахових видань України (категорія "Б").

*Автор несе повну відповідальність за викладений матеріал у збірнику матеріалів тез конференції.

ЗМІСТ

КЕЙС 1

СУЧАСНІ АГРОТЕХНОЛОГІЇ В РОСЛИННИЦТВІ, ОВОЧІВНИЦТВІ ТА САДІВНИЦТВІ

Біологізовані елементи технології у вирощуванні озимої пшениці та їх вплив на формування врожайності й якості зерна	6
<i>Бадеха М.В., Нікітенко М.П.</i>	
Формування урожайності сортами гречки за різних строків сівби в Степу	9
<i>Ворона П.С.</i>	
Оцінка ефективності використання біопрепаратів при вирощуванні проса посівного	13
<i>Дойнов О.О. Нікітенко М.П.</i>	
Дослідження продуктивності сортів проса залежно від фонів живлення на півдні України	16
<i>Єфімов С.О., Шепель А.В.</i>	
Метод «Ґрунтової ін'єкції»: застосовуємо мінеральні добрива раціонально і масимально ефективно	18
<i>Жуйков Т.О., Жуйков О.Г.</i>	
Дослідження продуктивності сортів проса залежно від фонів живлення на півдні України	23
<i>Калнауз Ю.С., Шепель А.В.</i>	
Дослідження продуктивності соняшнику залежно від заходів основного обробітку ґрунту та строків сівби на півдні України	25
<i>Карнаухий О.Ю., Шепель А.В.</i>	
Дослідження продуктивності ріпаку ярого залежно від заходів основного обробітку ґрунту та фонів живлення на півдні України	28
<i>Карпенко О.І., Шепель А.В.</i>	
Дослідження продуктивності сортів проса залежно від фонів живлення на півдні України	30
<i>Коломієць М.Р.</i>	
Оптимізація агротехнічних прийомів для підвищення фотосинтетичної активності та продуктивності сорго в умовах змін клімату	32
<i>Ліннік М.П., Аверчев О.В.</i>	
Регуляція росту озимого ріпаку восени: роль фунгіцидів-регуляторів	36
<i>Лубенко К.Я., Бернадзіковський С. А.</i>	
Оптимізація агротехнічних прийомів для підвищення фотосинтетичної активності та продуктивності сорго в умовах змін клімату	38
<i>Рогова К.І., Аверчев О.В.</i>	
Автоматизація і GPS-керування тракторів як засіб підвищення ефективності польових робіт	40
<i>Романенко М.В., Ревтьо Олеся Ярославівна</i>	
Порівняльна оцінка агробіологічних особливостей різновидів гороху	43
<i>Сигида Я.С., Нікітенко М.П.</i>	
Структурні елементи продуктивності озимої пшениці та їх роль у формуванні	46

УДК 633.853.494:631.5:631.8 (477.7)

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ РІПАКУ ЯРОГО ЗАЛЕЖНО ВІД ЗАХОДІВ ОСНОВНОГО ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ ТА ФОНІВ ЖИВЛЕННЯ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ

КАРПЕНКО Ольга Іванівна*здобувач вищої освіти другого
(магістерського) рівня другого року навчання***ШЕПЕЛЬ Андрій Васильович***кандидат с.-г. наук, доцент, науковий керівник**Херсонський державний аграрно-економічний університет*

Актуальність теми. Основною олійною культурою в нашій країні залишається соняшник, який донедавна забезпечував як внутрішні потреби, так і експорт. Проте у сучасних умовах, коли Україна зміцнює свою державність на фоні економічних і фінансових труднощів, ефективність агровиробництва знизилась. Особливої уваги заслуговує ріпак, площі під яким стрімко зростають у більшості країн світу. За останні двадцять років посіви цієї культури збільшилися втричі, особливо за рахунок озимої форми культури. В Україні ж вирощування ріпаку ярого обмежується лише кількома десятками тисяч гектарів, через що його частка у виробництві рослинної олії є незначною. Основні площі посіву ярого ріпаку в Євразії зосереджені у країнах з довгим світловим днем: північних регіонах Казахстану.

Поволі активне впровадження ярого ріпаку у виробничу практику, зокрема в умовах степової зони, дозволяє не лише поповнити ринок якісною рослинною олією, а й забезпечити тваринництво білковими кормами. Однією з причин стримування збільшення площ під цією культурою є відсутність ефективних, науково обґрунтованих технологій вирощування, спрямованих на отримання стабільно високих врожаїв. Особливо недостатньо досліджені агротехнічні заходи, що підвищують урожайність та якість насіння ріпаку ярого в умовах зрошення південного регіону України, зокрема на землях, які постраждали від війни в країні. Це стосується, перш за все, основного обробітку ґрунту та режимів мінерального живлення.

Мета і результати досліджень. Вивчення впливу рівня мінерального живлення та обробітку ґрунту на насінневу продуктивність ярого ріпаку проводилися в двофакторному польовому досліді за схемою, яка наведена в табл.1. Досліди закладені методом розчеплених ділянок у відповідності з методикою польових дослідів по вивченню агротехнічних прийомів

Сучасна наука: стан та перспективи розвитку

вирощування сільськогосподарських культур. При плануванні та проведенні досліджень керувались загальноприйнятими методичними вказівками та посібниками [1]. Повторність дослідів – чотириразова. Посівна площа ділянки – 82 м², облікова – 50 м². Проведення досліджень супроводжувалося аналізом ґрунтових і рослинних зразків, спостереженнями за динамікою росту та розвитку рослин. Всі спостереження проводили в двох несуміжних повтореннях.

Так, у 2025 р. урожайність насіння ярого ріпаку коливалася в межах від 1,05 до 1,96 т/га залежно від обробітку ґрунту, рівня мінерального живлення, кожен з яких в значній мірі впливав на продуктивність рослин (табл. 1).

Таблиця 1

Урожайність насіння ріпаку ярого залежно від обробітку ґрунту та умов мінерального живлення , т/га

2025 р.

Фон живлення-фактор В	Обробіток ґрунту – фактор А	
	Оранка на 20-22 см	Дискування на 10-12 см
Без добрив	1,10	1,05
N ₄₅ P ₃₀	1,69	1,53
N ₆₀ P ₄₀	1,96	1,88

НІР₀₅, т/га складало для А =0,18; В=0,20; АВ=0,31

Найвищі показники врожайності були зафіксовані за умов глибокої оранки (20-22 см) у поєднанні з повним мінеральним фоном (N₆₀P₄₀), де урожайність досягала 1,96 т/га, що перевищувало аналогічний варіант із дискуванням на 0,08 т/га. Внесення мінеральних добрив у нормі N₄₅P₃₀ також забезпечило суттєве зростання продуктивності порівняно з контролем без добрив, що вказує на високу чутливість культури до елементів живлення. Відмінності між способами обробітку ґрунту були менш вираженими, однак у всіх варіантах глибша оранка забезпечувала дещо вищі результати, що може бути зумовлено кращим розпушенням орного горизонту а також активізацією мікробіологічної діяльності, яка сприяє мінералізації поживних залишків і покращенню засвоєння добрив.

Висновки. В зрошуваних умовах півдня України господарствам, для отримання високого фінансового результату при вирощуванні ріпаку ярого, рекомендується проводити, в якості основного обробітку ґрунту, оранку на 20-22 см. Застосовувати при цьому норму внесення мінеральних добрив N₆₀P₄₀.

Список використаних джерел

1. Рожков А. О., Пузік В. К., Каленська С. М., Пузік Л. М., Попов С. І.,

Музафаров Н. М., Бухало В. Я., Криштоп Є. А. Дослідна справа в агрономії: навч. посібник: у 2 кн. – Кн. 1. Теоретичні аспекти дослідної справи; за ред. А. О. Рожкова. Х.: Майдан, 2016. 316 с

2. Шепель А.В. Термінологія в землеробстві: чи існує різниця між обробітком землі та ґрунту? *Таврійський науковий вісник* № 141. Частина 2. 2025. С. 145-149. DOI <https://doi.org/10.32782/2226-0099.2024.141.2.20>

3. Посівні площі у 2025 р. становитимуть понад 23 млн. га <https://www.golos.com.ua/article/381898>

УДК 635.656:631.52:579.2

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ СОРТІВ ПРОСА ЗАЛЕЖНО ВІД ФОНІВ ЖИВЛЕННЯ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ

КОЛОМІЄЦЬ Михайло Романович

здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії

другого року навчання

Херсонський державний аграрно-економічний університет

У сучасних умовах, коли аграрне виробництво України стикається з комплексом серйозних викликів — зокрема, повномасштабною війною, руйнуванням інфраструктури, змінами клімату та прогресуючою ксеротизацією — важливого значення набуває впровадження біологізованих елементів у технології вирощування сільськогосподарських культур.

Біологізація землеробства — це науково обґрунтована система агрозаходів, спрямована на гармонійне поєднання продуктивності й екологічної безпеки сільськогосподарського виробництва. Її основою є застосування біологічних засобів захисту рослин, біостимуляторів, мікробіологічних добрив, сидератів і продуктів метаболізму корисних мікроорганізмів. Біологічні препарати, зокрема «Хелафіт», виконують функції природних імуностимуляторів, фітосанітаторів і джерел біологічно активних речовин, знижуючи патогенне навантаження на агроценози та сприяючи формуванню сталих, ресурсозберігаючих агросистем. Біометоди забезпечують зменшення залежності від хімічних засобів, підвищення якості продукції та збереження родючості ґрунтів, що особливо актуально в умовах кліматичних змін і зростання вартості агрохімікатів [1].

На відміну від традиційної моделі, орієнтованої на інтенсивне використання мінеральних добрив і хімічних засобів захисту, біологізована система дає змогу